

Lletres Valencianes

Revista del llibre valencià · Número 36 · Juny 2014

**GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA D'EDUCACIÓ,
CULTURA I ESPORT**

Consellera d'Educació, Cultura i Esport
Mª José Català Verdet

Secretari autonòmic de Cultura i Esport
Rafael Ripoll Navarro

Directora general de Cultura
Marta Alonso Rodríguez

ISSN: 1578-4096
Dep. Legal V-2053-2001
© de la present edició:
Generalitat Valenciana
Conselleria d'Educació, Cultura i Esport
Av. Campanar, 32, 46015 València
<http://dglab.cult.gva.es>

Direcció
Antonio Peña Ferrando

Coordinació
Carmen Pardo

Consell Assessor
Francisca Cerdà Vara
Jaime J. Chiner Gimeno
María Luz Montes Pla

Secretaria
Raimundo Forner Barres

Administració
Montserrat Ferrer Pereira

Col·laboracions
**Àlícia Toledo, Rafael Martínez, Vicent Usó,
Carles Sanchis, Javier Piñol, José Miguel
Vilar-Bou, J.E. Álamo, Mercè Climent,
Juli Capilla, Víctor Cotlliure, Víctor Martínez,
Miguel Cruz Montalbán, Sonia Martínez
Icardo, Maria Salvador Lluch, Sergio R. Alarte**

Fotografia
García Poveda

Correcció lingüística
Maria Quiles Ruiz

Disseny i maquetació
Eliseo Soriano

Índex

Crítica

Vides lascives.....	5
Los naufragos	7
No hi ha nit tan llarga	9
Vilafranca. Els Ports. Un mar de pedra seca a mil metres d'altitud	11
Herencia del viento. La lucha de los derechos	13
La guerra de los hambrientos I. Tormenta.	15
El calcetín de los sueños	17
Un tren de llegenda, el Xitxarra	19
La Maria no té por. El llibre dels espantacriatures	21
El pare és meu!	23

Minicrítica

Café del temps	25
La Independencia de Escocia	26
L'ant és meu	27
Jesús Martínez Guerricabeitia: coleccionista y mecenas	28
Els viatges de Clotilde Cerdà i Bosch.....	29
Dibuixant el gènere.....	30

Reportatge

La llum torna a la Fira	31
-------------------------------	----

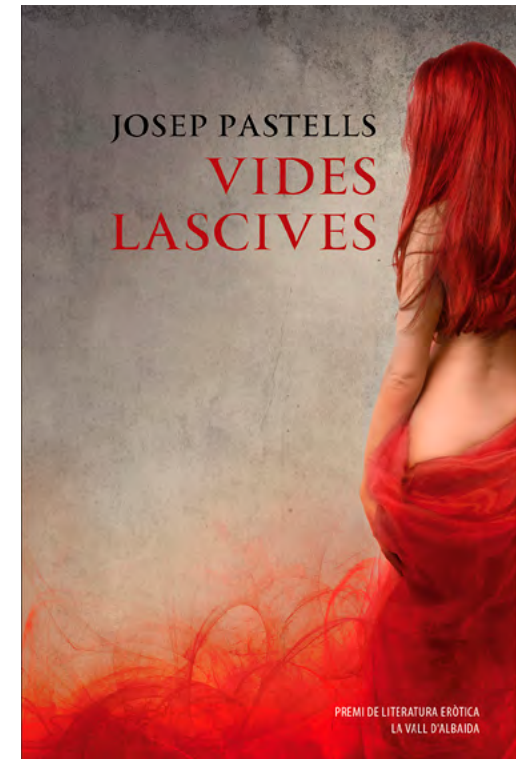
Revista Lletres Valencianes núm. 36

El sexe, com la mort, ens fa iguals a tots

Vides lascives, l'obra guanyadora del 19é premi de literatura eròtica de la Vall d'Albaida és una col·lecció de microrelats que abracen la història de la humanitat: des de l'home de cromanyó, fins a Bach, Cervantes, Kant, el dictador Francisco Franco o un indignat anònim.

El gironí Joan Pastells és periodista i literat, però sobretot és un hedonista com no n'hi ha i *Vides lascives*, tot i que és la seua primera obra explícitament eròtica, ens mostra aquest Pastells del plaers mundans, que incorpora el sexe com un habitual en els seus escrits: «perquè m'encanta», declara l'escriptor en una entrevista recent «i perquè forma part de la vida com un dels plaers principals». Quaranta-nou personatges de la història de la humanitat, quaranta-tres homes i sis dones.

Això és *Vides lascives*, quaranta-nou contes breus amb una fórmula que es repeteix i que funciona: l'autor descontextualitza el personatge de la seua veritat històrica, el penetra en la ficció i, literalment, li destapa les vergonyes. Memorable el relat que protagonitza Leonardo Da Vinci en què l'arxiconegut somriure de la Gioconda és producte d'un aparatós enginy sexual que s'ha empescat el geni renaixentista. L'estat d'èxtasi en què ha deixat la seua model s'immortalitzarà en un gest que ha

Vides lascives

JOSEP PASTELLS / Autor

PREMI DE LITERATURA ERÒTICA LA VALL D'ALBAIDA

EDICIONS BROMERA. ALZIRA, 2012

«L'ECLÈCTICA», 227 / Col·lecció

113 pàgines / ISBN 978-84-90261-30-9 / 19,95 €

fet la volta al món i que la humanitat ha interpretat com un somriure enigmàtic. Ací, tanmateix, se'ns mostra com una senzilla ganyota de satisfacció sexual o, encara més, purament sensorial. «Una obra irreverent», com la descriu l'autor, no tant per la picardia dels temes, sinó per com dessacralitza aquests tòtems de la història i els despulla d'aquesta pàtina il·lustre que prenen als manuals escolars i enciclopèdies del món, per a mostrar-los en la seua faceta de «calents» o, millor dit, com a persones de carn i os que són. És aquesta idea que el sexe, com la mort, ens fa iguals a tots. Encara que el sexe, a diferència de la mort, ens arrapa a la vida.

De *Vides lascives* s'ha lloat, especialment, l'originalitat de la idea i del format, però no cal deixar de banda la fina ironia de la literaturització dels personatges i la qualitat literària en la construcció d'aquests i de les situacions narratives que hi protagonitzen.

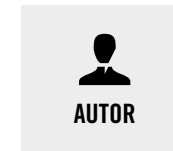
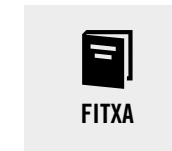
De *Vides lascives* també s'ha dit que potser totes les veus s'assemblen massa i, tot i que alguna cosa de veritat té aquesta crítica, hi ha un esforç remarcable per part de l'autor per dotar cada personatge del seu particular camp semàntic sexual. El resultat de tot això: un registre lèxic ampli que s'adapta a les característiques de cada situació narrativa i de cada protagonista i que esquiva els tòpics més trillats de la

literatura eròtica, pel que fa al llenguatge. D'altra banda, Pastells es preocupa de fer passar pel sedàs de la literatura els termes i les expressions amb una càrrega sexual més forta, que en un altre context o en un altre relat eròtic serien pura barroeria. I no és poca cosa, ja que aquest és un dels mals endèmics d'un gènere que, per dissort, es mou sovint entre marges molt estrets pel que fa al llenguatge literari o la pornografia més rudimentària.

ALÍCIA TOLEDO

ENLLAÇOS ▾

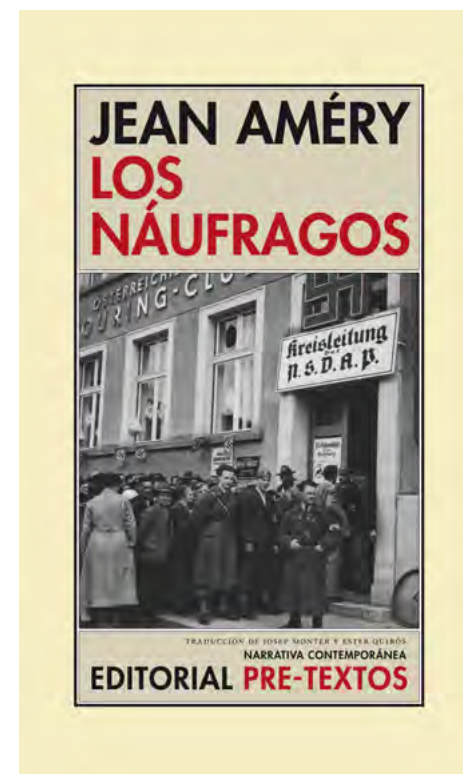
Anticipo de la barbarie nazi

El escritor Jean Améry (Viena, 1912 – Salzburgo, 1978) dejó inédita su primera novela. En *Los náufragos* narra los días atormentados de su protagonista, Eugen Althager, una suerte de *alter ego* que vive el ascenso del nacionalsocialismo en Austria. Ahora ve la luz por primera vez en castellano.

Jean Améry (alias de Hans Meyer) vuelve la vista atrás en esta novela, trasunto de su propia vida, a los días de refriegas antisemitas, anticipo de la barbarie perpetrada a gran escala por el gobierno de Adolf Hitler. La mirada de Jean Améry resulta a un tiempo desapasionada, descarnada, cruda. Y, sobre todo, desesperada.

En esta primera novela del escritor austriaco, Améry vuelve a la Viena de 1933 para poner en juego a Eugen Althager, Heinrich Hessel y Agathe, sus tres personajes principales, náufragos,

cuyas vidas discurren penosamente. El primero no tiene con qué ganarse la vida y, por si fuera poco, el escritor se encargará de que su destino quede en manos de un filonazi. El segundo no es capaz de adentrarse fríamente en los caminos de la filosofía tal y como ha hecho, y le propone, su amigo Eugen. La tercera, amante de nuestro protagonista, acabará abandonándolo –a él y a su terca lucidez, podríamos añadir– a cambio de un hogar confortable, de una seguridad burguesa, que se asemeja a la que disfruta, con todas sus contradicciones, Hessel.

Los náufragos

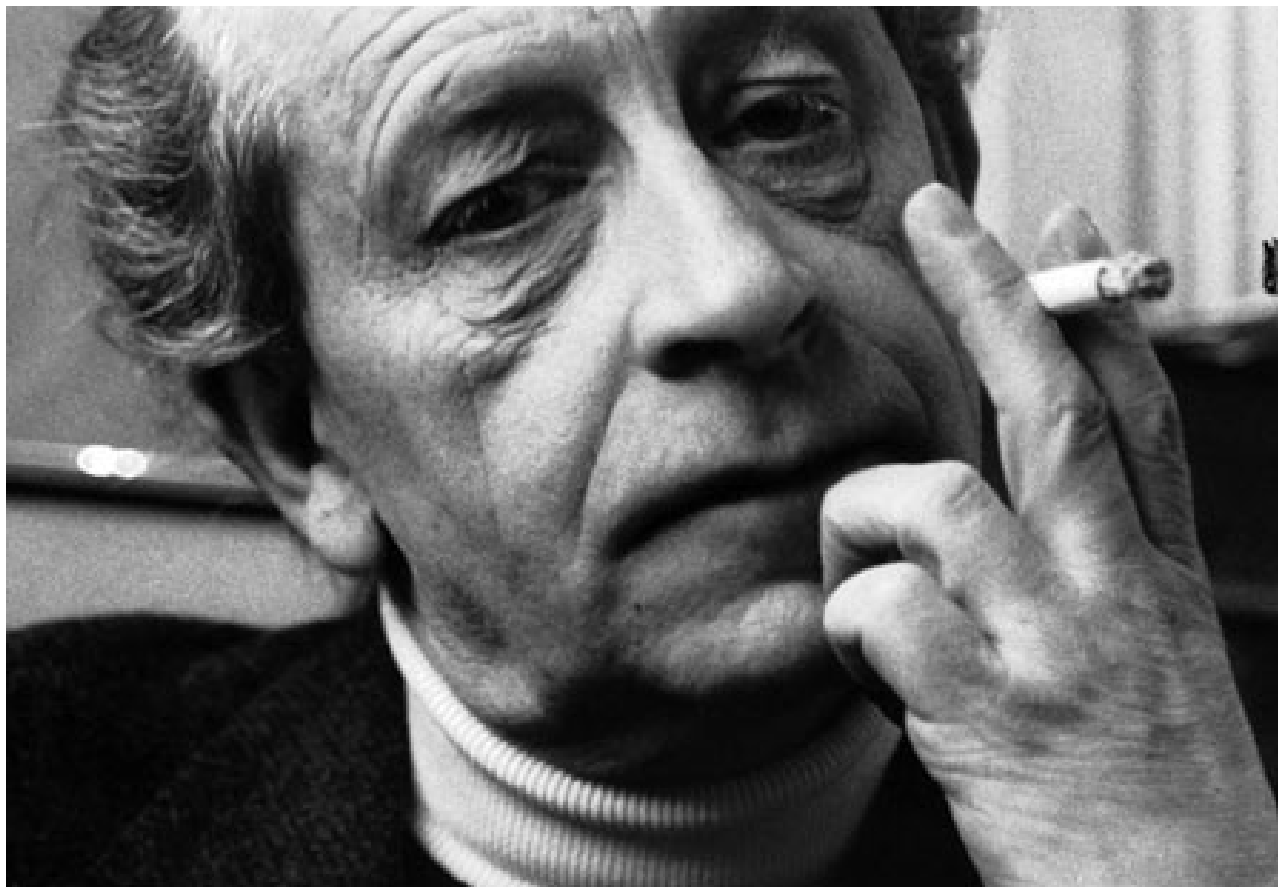
JEAN AMÉRY / Autor

JOSEP MONTER I ESTER QUIRÓS / Traductors

EDITORIAL PRE-TEXTOS. VALÈNCIA, 2013

«NARRATIVA CONTEMPORÁNEA» / Col·lecció

260 pàgines / 978-84-15576-79-2 / 22 €

Sobre esa visión desesperada de la vida bajo el régimen nazi en ciernes, Améry insiste en la podredumbre que trajo consigo, en el lento pero imparable declive de una sociedad que se veía despojada de toda civilidad. Una sociedad fuertemente clasista en la que se puede encontrar acomodo al abrigo de los poderes fácticos de turno. En uno de los pasajes de la novela, el narrador puede darnos a entender que la libertad de pensamiento puede dejar a cualquiera desamparado ante un terrible dolor de muelas.

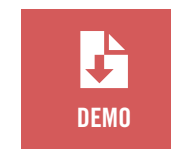
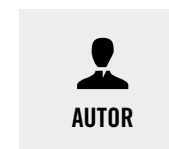
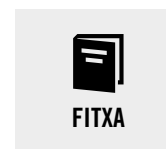
Ante la insistencia del mal, Jean Améry emplea un lenguaje que en ocasiones recuerda al de otro colega judío que sufrió el horror del holocausto nazi: el poeta Paul Celan. En la página 215, el narrador dice de Eugen Althager que «excavó con las manos desnudas en la tierra negra de su desamparo». Un poco antes, que «del agua negra de la oscuridad, los contornos de los muebles emergían con fuerza lúgubre». Aun así, Améry no niega la belleza del mundo; es más, insiste en la naturaleza como refugio

frente a la maldad del hombre y lleva a Althager de vuelta a Kirchleiten, el pueblo donde conoció la vida campestre al lado de su amigo Heinrich Hessl: «Cuando nevaba, renunciaba pronto a reconocer claramente el paisaje. Con gusto dejaba que sus ojos siguieran la caída de los copos, que se atropellaban unos a otros y conformaban ese velo inextricable que Stifter tan bellamente definió una vez como las tinieblas blancas».

No hará falta decir, pese a las apariencias, que la prosa de Jean Améry está libre de toda retórica o ensoñación romántica. Su estilo indirecto, a menudo trufado de disquisiciones filosóficas, lo lleva a reivindicar la figura de un Eugen Althager que se quiere heredero de la Ilustración en un tiempo en el que el ser humano volvía a tener que reclamar su dignidad. Que eso pasara hace tan sólo unas décadas no puede sino entristecernos y ponernos en guardia. Althager y sus compañeros naufragos no nos quedan tan lejos.

RAFA MARTÍNEZ

ENLLAÇOS ▾

Trenta anys enrere

Amb *No hi ha nit tan llarga*, Bromera torna a apostar per un dels autors gallecs amb un palmarés més ric i una obra més àmplia, Agustín Fernández Paz. I ho fa a través d'una narració que indaga sobre la condemna d'un innocent a la Galícia dels darrers anys del franquisme.

Agustín Fernández Paz és un clàssic vivent de les lletres gallegues, un escriptor amb una obra amplíssima, dedicada sobretot a la narrativa infantil i juvenil, però que inclou també més d'una desena de novel·les per a adults i una altra d'estudis i manuals sobre lingüística. Parlem, doncs, d'un autor d'èxit més que notable –aquests dies celebra la trentena edició de *Cartas de amor*–, àmplia experiència i un llarg palmarés que inclou, entre altres, el Nacional de Literatura o el Vaixell de Vapor. Bromera, que havia apostat per l'obra infantil i juvenil de Fernández Paz, publica ara una novel·la d'adults editada per Xerais en 2011.

No hi ha nit tan llarga explica el retorn a un poble galleg de Gabriel Lamas

després d'una absència de trenta anys i la promesa de no tornar-hi mai. Però la mort de la mare l'obliga a desdir-se'n, així que deixa París per a estar al costat de la germana i els nebots. Una vegada allí, el fantasma del seu pare –al soterrar del qual, en canvi, no es va presentar– li reclamarà que investigue els fets –una violació– pels quals va ser condemnat injustament. Després d'uns dubtes inicials, el protagonista decidirà fer-li cas i esbrinar els detalls d'aquell episodi fosc, les raons del jutge per condemnar l'acusat sense tenir en compte que les proves no podien sustentar de cap manera la sentència, els motius de tanta gent que va callar i va deixar fer i, finalment, la identitat del culpable. La novel·la, doncs, s'estructura entorn de la investigació, que durà l'improvisat detectiu a entre-

No hi ha nit tan llarga

AGUSTÍN FERNÁNDEZ PAZ / Autor

JOSEP FRANCO / Traductor

EDICIONS BROMERA. ALZIRA, 2013

«L'ECLÈCTICA», 228 / Col·lecció

240 pàgines / 978-84-90261-37-8 / 19,95 €

vistar els principals actors dels fets que van marcar la vida del pare i de tota la família.

Ningú no podrà negar l'habilitat de Fernández Paz per a dosificar la informació que ofereix al lector, la seua capacitat per a mantenir viu el fil de la trama i la curiositat del lector, ni l'eficàcia del llenguatge senzill que posa al servei d'un ritme prou alt per a armar amb solidesa una narració d'aquestes característiques. Així, el text fa de bon llegir i no solament permet seguir sense dificultat els avanços de la investigació, sinó que és capaç de dibuixar amb nitidesa els perfils dels per-

sonatges i els trets essencials d'una societat fosca, la dels anys seixanta, saturada de pors, acostumada a la injustícia i a la complicitat amb el poder i on la repressió contra els derrotats en la Guerra Civil encara és ben viva. Tanmateix, la perícia narrativa de Fernández Paz contrasta amb la simplicitat d'algunes solucions que dóna als nusos fonamentals de la trama. Així, sorprén la facilitat amb què tots els testimonis (fins i tot la víctima) es posen a disposició de l'investigador, després de tants anys de silenci obtús; la predisposició de dues dones violades a parlar obertament amb un desconegut d'un trauma

que han ocultat, fins i tot a les persones que més s'estimen, o la poca resistència que el culpable sembla oferir a la condemna moral. Uns detalls que, sumats, llasten excessivament la credibilitat de la novel·la.

VICENT USÓ

ENLLAÇOS ▾

FITXA

AUTOR

Camins tranquils

Moles, planes i gorgs abismals són el substrat topogràfic del vigorós i variat paisatge de Vilafranca, cobert per una densa xarxa de camins i assagadors de pedra seca. Paco Tortosa, a peu amunt i avall pel terme, proposa una manera assossegada d'aprehendre'l.

A les primeres calors de 2012, sempre tardanes en aquestes terres altes, Paco Tortosa va establir-se a Vilafranca. Allí va passar un any, al llarg del qual va recórrer els camins, els assagadors i les caletxes del terme; va travessar boscos, prats i con-

gosts; va entrar als masos i les casetes de pedra seca, i va visitar les botigues, fàbriques i cases de la vila. Observà i prengué bona nota dels canvis que el pas de les estacions imposen en un dels paisatges més singulars del territori valencià. De les seues passejades, de les converses amb masovers i vilatans, dels sabors dels forns i cuines, i també dels freds del llarg hivern vilafranquí va destil·lar l'essència, per tal de donar un pas més en una fórmula ja assajada amb èxit a Silla i Sueca, d'on publicà monografies semblants els anys 2011 i 2012.

Com en aquests darrers treballs, Tortosa, guia experimentat, fa del lector un acompanyant que el segueix pels camins del terme. Abans de partir, el posa al corrent de les coordenades bà-

Vilafranca. Els Ports. Un mar de pedra seca a mil metres d'altitud

PACO TORTOSA / Autor

EDICIONS 96 I AJUNTAMENT DE VILAFRANCA.
VALÈNCIA, 2013

504 pàgines / 978-84-15802-16-7 / 35 €

siques del territori a explorar, amb una descripció introductòria dels paràmetres històrics i geogràfics. Després, el condueix per cinc llargues passejades que, entre parets de pedra seca, recorren els diferents paratges i paisatges del municipi. Finalment, per descansar i recuperar forces, reserva un capítol en el qual atén les celebracions i festes populars i uns breus apunts sobre la cuina local.

El guia és, sens dubte, un enamorat del paisatge dels Ports, un sentiment que no oculta en el text i que transmet molt eficaçment a través d'unes magnífiques fotografies, potenciades per un encertat treball de selecció i composició de cada pàgina.

Ara bé, no es limita a la lloança: quan descobreix formes o pràctiques que no són del seu gust, no les oculta ni defuig la crítica; la més airada, devers els parc eòlics que darrerament han profanat els cims de les moles i tossals dels Ports.

El treball rebutja qualsevol aspiració erudita i, molt humilment, remet reiteradament el lector a un grapat de bons textos locals per a aprofundir en la coneixença d'aquests paisatges. S'acompanya, a més a més, d'una excel·lent cartografia elaborada per Pau Fuster, del Tossal Cartografies, i d'un pròleg de l'expert vilafranquí Josep Monferrer. Són, per cert, els vilafranquins els qui, obrint-li la intimitat de les seues llars i feines, acollint-lo i aconsellant-lo, esdevenen en part coautors d'aquest sentit treball.

El llibre és una clara mostra que la comprensió i el goig del paisatge demana, en cada lloc, un ritme diferent. Un temps lent, que pot resultar monòton en una vasta planura, és, en el cas de Vilafranca, absolutament necessari. Les variacions del paisatge i l'enorme biodiversitat del terme requereixen de calma per a no perdre els abundants detalls constructius del llegat paisatgístic ramader, d'assossec per a percebre la riquesa de les formes i canvis vegetals, i d'una certa capacitat d'observació per a copsar l'empremta espacial de la cultura masovera. L'obra esdevé, en conseqüència, una reivindicació del caminar, dels camins tranquils que travessen aquesta mar de pedra seca.

CARLES SANCHIS IBOR

ENLLAÇOS ▾

FITXA

AUTOR

Darwin in the wind

Las libertades, puestas en juicio a lo largo de la historia, en busca de un enfrentamiento interesado con los fundamentos de la religión, han supuesto un resorte manejado por los hilos imperceptibles de la política de las ideas. Pensar tiene un precio. Transmitir lo que pensamos, en ocasiones, una condena.

Herencia del viento. *La lucha de los derechos* es el último título de la colección «Cine/Derecho» de la editorial Tirant lo Blanch. Un trabajo coordinado por Andrés García Inda y Mª José Bernuz, que invita a la reflexión sobre el equilibrio –o su falta– entre la política, la justicia y el respeto a los derechos en una sociedad democratizada y aparentemente libre, donde las libertades de pensamiento, cátedra y expresión se ven disminuidas a la hora de construir planteamientos que colocan a la ciencia y a la religión en esquinas opuestas del ring social.

Este libro ensaya su argumento en el análisis de la cuestión ideológica, planteada en términos cinematográficos, al

enlazar su relato con la obra dirigida por Stanley Kramer en 1960. La película *Inherit the Wind (La herencia del viento)* (título que adquiere sentido en el contexto del libro bíblico de los Proverbios: «Aquel que cree disturbios en

HERENCIA DEL VIENTO

LA LUCHA DE LOS DERECHOS

Andrés García Inda
María José Bernuz
(Coordinadores)

Herencia del viento. La lucha de los derechos

JANDRÉS GARCÍA INDA I MARÍA JOSÉ BERNUZ /
Autors (Coordinadors)

TIRANT LO BLANCH. VALÈNCIA, 2013

«CINE/DERECHO» / Col·lecció

190 pàgines / 978-84-9033-947-3 / 19 €

su casa heredará el viento») está inspirada en el juicio a John Scopes (también conocido como el juicio del mono) que tuvo lugar en 1925 en la localidad norteamericana de Dayton (Tennessee). En él se acusó y condenó a Scopes por enseñar la teoría de la evolución de Charles Darwin en una de sus clases de ciencias, en contra de lo establecido por la ley maccarthista que prohibía la enseñanza de cualquier doctrina que no propagara las tesis creacionistas.

El *iter* estructural de este libro se rompe en dos mitades bien definidas, como si de una obra teatral en dos actos se tratara, emulando el origen del texto que da pie a la obra cinematográfica. Se consigue así cerrar un círculo perfecto y cohesivo. En palabras de los autores: «Este libro pretende construir como un puzle en el que mostrar las distintas piezas que componen la imagen de la película y profundizar en el debate del caso que nos expresa». Lo real y lo teatral fusionado en la gran pantalla, para pasar, después, en términos de Clave Balbiniana, a debatir la ficción de lo real y lo real de la ficción. El cine de juicios, sometido a examen.

Tras ponernos en antecedentes, o lo que es igual, tras ordenar las piezas del puzle, la segunda parte del libro, bajo el título *Los derechos en lucha*, se plantea con la intención de colocar cada pieza del puzle en su lugar correspondiente. Si bien cada pieza por separado es distinta a las demás (Huxley, Dawkins, Hawking, y, en la otra esquina,

con calzón azul, Rowan Williams, obispo de Canterbury; Samuel Wilberforce, obispo anglicano, o la misma Inquisición española), una vez colocadas armonizan perfectamente, dialogan, se encuentran. Dice Einstein en palabras de Kant: «La ciencia sin religión está coja; la religión sin ciencia está ciega». Habrá, sin embargo, quien todavía pretenda escoger entre la cojera de unos o la ceguera de otros.

Completan el libro –además del artículo «Ciencia y religión: ¿conflicto o diálogo?»,

del profesor Rojo Martínez– otras propuestas de Fernando Arlettaz, Manuel Salguero y José Tomás García Castillo, quienes, junto a García Inda, reconstruyen el puzle de *La herencia del viento*.

JAVIER PIÑOL ESPASA

ENLLAÇOS

Un efectivo y sugerente entretenimiento juvenil

En los últimos años ha sucedido algo tan curioso como impensable en otro tiempo: la ciudad de Valencia se ha convertido en frecuente escenario de novelas de terror o de corte fantástico. Este no es un hecho casual: de un tiempo a esta parte, son muchísimos los escritores de estos géneros que la ciudad ha dado.

Si existiera algo así como una escuela valenciana en lo que a literatura fantástica y de terror se refiere (nada descabellado a tenor de la cantidad de autores locales que se mueven hoy por estos terrenos), sin duda Alfredo Álamo (1975) sería uno de sus componentes clave. Tras una trayectoria centrada en el terror, la poesía y el cómic, ahora se destapa con una historia juvenil de aires fantásticos que, como ya se ha mencionado, tiene por escenario la ciudad de Valencia.

La guerra de los hambrientos. Tormenta (Kelsonia, 2014) se plantea como la primera parte de una trilogía que combina magia, aventuras y fantasía, y en la que, en futuras entregas, se nos irá introduciendo en un universo mágico en el que el mundo que conocemos es solo una entre muchas dimensiones.

El relato tiene como protagonista a Diana, una maga adolescente cuyos padres acaban de desaparecer en una dimensión lejana, víctimas de un enemigo todavía invisible. Dos jóvenes (Ángel, un muchacho aparentemente normal pero con incipientes poderes mágicos, y Toni, un peculiar geniecillo de la informática) se unirán a ella en pos de un objeto mágico de poder descomunal. En su peripecia, serán perseguidos por los hambrientos, seres que habitan en la oscuridad y que se

La guerra de los hambrientos I. Tormenta.

ALFREDO ÁLAMO / Autor

KELONIA EDITORIAL. MELIANA, 2014

«KELONIA FICCIÓN» / Col·lecció

180 pàgines / 978-84-94236-60-0 / 11,95 €

alimentan de la energía de los magos, a los que no dudan en dar caza y devorar.

Con estos elementos, Alfredo Álamo arma un artefacto tremendamente entretenido. La historia, con el grado justo de ironía que requieren los tiempos (referencias sarcásticas

a Harry Potter, etc.), está llevada con ingenio y con un talento natural para la invención de lo imposible. El componente fantástico que salpica la historia resulta siempre fresco y sugerente: pipas encantadas, casas que en realidad son nudos entre dimensiones, bibliotecas que conectan físicamente con leja-

nísimas playas vírgenes, caminos abandonados que conducen a los diversos mundos... el despliegue no tiene fin.

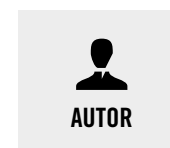
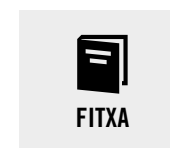
La novela, que nunca pierde su vocación de entretenimiento juvenil, ofrece algunos momentos literarios notables que evidencian el gusto de Alfredo Álamo por las atmósferas terroríficas. Sin duda destaca la aparición del primer hambriento, una escena en la que lo siniestro y humorístico se combinan magistralmente.

En definitiva, un libro de sabor peculiar que, si logra abrirse paso entre el maremágnum de novedades juveniles que asalta las librerías, puede crear adeptos.

Por último, hay que destacar la labor de Kelonia Editorial, sello especializado en literatura fantástica, cuyo trabajo hace posible que novelas como esta tengan un canal desde el que llegar al público.

JOSÉ MIGUEL VILAR-BOU

ENLLAÇOS ▾

«¿Qué haces con el tiempo?»

Eulàlia Canal compagina su profesión de escritora con la de psicóloga. Autora de libros infantiles aptos para adultos, y hasta convenientes, su obra ha obtenido varios galardones y denota una singular empatía con el mundo de la infancia.

«Futuro», una palabra con rostro para Naima, es un monstruo alado que amenaza con aplastarla. Como vemos, las palabras cobran vida en esta historia: mientras unas son agradables, otras son aterradoras. Y las relacionadas con el tiempo son las más intensas, tanto en un sentido como en el otro. El tiempo es la constante en este delicioso libro; el tiempo en todas sus variantes: ausente, relativo, perdido, onírico, futuro (el monstruo alado).

El calcetín de los sueños, narrado en primera persona, sumerge al lector en el mundo visto a través de los ojos

de una niña muy especial, como lo es cada niño cuando uno comparte sus inquietudes. Vamos a adentrarnos en un sueño donde el tiempo late al ritmo de la pausa. «Hay una cueva en el fondo del mar llena de tiempo que nadie ha probado jamás». Leeremos sobre el tiempo y los sueños, el tiempo en los sueños y los adultos que confiesan que no tienen tiempo para soñar.

En uno de los sueños de Naima, aparece una tortuga que plantea la pregunta que regirá la lectura, marcará el pulso narrativo y conducirá al lector a reflexionar: «¿Qué haces con el tiempo?». La niña puede volver a este

El calcetín de los sueños

EULÀLIA CANAL / Autora

TERESA BROSETA / Traductora

VALENTÍ GUBIANAS / Il·lustrador

ALGAR EDITORIAL. ALZIRA, 2013

«CALCETÍN», NÚM. 86 / Col·lecció

136 pàgines / 978-84-98455-41-0 / 8,20 €

sueño, y a cualquier otro, ya que los guarda todos en un calcetín y los disfruta, siempre que tiene ocasión (tiempo).

Los problemas comienzan cuando los padres de Naima dicen a ella y a sus hermanos que no pasarán las vacaciones juntos por culpa del trabajo, y que se quedarán al cuidado de su abuela. Tras la decepción, Naima sueña que alguien le está robando el tiempo a su madre y, con la ayuda de Timmi, su mejor amigo, se propone atrapar al ladrón que aparta a mamá de su lado porque «¿Qué pasará cuando uno se queda sin tiempo?». Naima encuentra al ladrón en un sueño y descubre que ni es un ladrón ni es un sueño, o quizás sí.

Los padres, hermanos, compañeros de clase y profesores de Naima son los otros personajes que entran y salen de escena a medida que la niña va descubriendo que la realidad del mundo que la rodea está sometida a la implacable dictadura del tiempo, algo contra lo que ella se rebela. En este aspecto, nos recuerda a Michael Ende y su *Momo*, donde la figura de los adultos y su realidad, marcada por el tictac inexorable del reloj, determina que uno ha de estar pendiente de lo que vendrá, en lugar de considerar lo que tiene entre las manos: el presente.

El homenaje a Ende se hace más patente a medida que evoluciona la trama, lo que habría firmado con orgullo el autor de *Momo*.

La lectura es ágil, sencilla, como corresponde a un libro dirigido a lectores a partir de 7 años. Sin embargo, hay ocasiones en las que el lector se tiene que detener a pensar lo que ha leído, como si hiciera eco y tuviera que prestar atención para no perder su auténtica esencia. Uno de los puntos fuertes de la novela es precisamente lo bien que la autora domina el idioma complejo y directo de los más pequeños: el lenguaje es sencillo, poético, onírico y sorprendente hasta el punto que la prosa impacta por su contundencia e ingenuidad a partes iguales.

El calcetín de los sueños es una lectura que no defraudará a nadie: a los pequeños les encantará sumergirse en un mundo lleno de magia y los adultos tendrán ocasión de reflexionar sobre el empleo que hacen de su tiempo, su vida y sus sueños.

Las ilustraciones, de Valentí Gubianas, sobrias y en blanco y negro, refuerzan adecuadamente el texto sin distraer la atención.

Dedicarle tiempo a esta obra es ganar tiempo o descubrir la forma de conseguirlo para hacer lo que uno quiere y desea.

J. E. ÁLAMO

ENLLAÇOS ▾

FITXA

AUTORA

IL·LUSTRADOR

DEMO

Viatgers al tren!

Una novel·la divertidíssima on les rondalles, les llegendes i els personatges de l'imaginari popular valencià es barregen amb el rerefons històric del Xitxarra. Un viatge al passat que ens du al present la memòria, perquè aquesta història no muira quan ho facen els majors que encara la recorden.

L'escriptor Juli Capilla s'endinsa en el gènere infantil amb una novel·la que té molt a veure amb les comarques centrals del País Valencià i les tradicions d'aquestes, una novel·la on realitat i fantasia van abraçant-se i desabraçant-se durant un viatge màgic. Perquè l'autor, de fet, ens relata el viatge d'anada i tornada que fan, des d'Almoines a Alcoi, el iaio Ferran i els seus tres néts –Jordi, Laia i Emiliet– a bord d'una recreació del Xitxarra que, màgicament, esdevindrà real. Però no es tracta d'un simple viatge en tren, sinó d'un viatge en el temps, que ens portarà, a ells i a nosaltres, a l'època daurada del Xitxarra, o tren dels anglesos, a principis del segle passat, amb el testimoni d'ametlers i oliveres i la ziga-zaga del riu Serpis.

Capilla reivindica el nostre imaginari popular, els nostres mites ancestrals i els personatges que habiten les nostres llegendes, com ara el bandoler xatíví Camot, l'home del sac amb què durant molts anys s'ha fet por als xiquets perquè obeïren i del qual es conta que convertia els xiquets en botifarres, tendra cansalada o xulla ben il·lustrada. Però també n'hi ha d'inventats o

Un tren de llegenda, el Xitxarra

JULI CAPILLA / Autor

ANTONI LAVEDA / Il·lustrador

BULLENT. PICANYA, 2013

«ESTRELLA DE MAR» / Col·lecció

80 pàgines / 987-84-99041-41-8 / 6,15 €

que recorden personatges de la literatura universal en un clar homenatge, com ara la Bruixa Maduixa, que remet a Hansel i Gretel dels germans Grimm; el gegant del Serpis, a l'Esclafamuntanyes d'Enric Valor, o el petit salvatge. Tot un món que habita en la nostra llengua, cosa que sap ben bé l'autor que, a més, té cura de mantenir molt vives les expressions autòctones.

Els xiquets del llibre i els que s'aboquen a aquestes pàgines jugaran amb altres xiquets, els antics (perquè amb això de jugar no hi ha fronteres) per viure una aventura divertidíssima on no caldran televisions, ni ordinadors, ni videoconsoles. Coneixerem com eren les escoles d'abans, on xics i xiques jugaven per separat, on els mestres es deien amb el *don* i es parlava un castellà ben valencianot. Veurem que el tren era tan lent que els passatgers tenien temps de baixar-se'n en marxa i fer un pixum pel camí, i després tornar-se'n a pujar. Descobrirem que no solament les cases tenen portes, sinó que les poblacions també en tenien, d'entrada i d'eixida. Reviurem l'esplendor industrial d'Alcoi, quan el riu era ple de fàbriques i naus industrials i no hi havia cap

pudor en fer treballar els més menuts. I el temps es deturarà en instants màgics dels nostres pobles com ara la Fira de Cocentaina, la cavalcada dels Reis de l'Orient a Alcoi, o les festa de Moros i Cristians. I més coses, moltes més coses. Amb cada capítol, una aventura, i amb cada aventura, una magnífica il·lustració d'Antoni Laveda.

El llibre guarda, a més, un homenatge merescut a l'Associació Tren Alcoi-Gandia i difon la seua tasca de conscienciació sobre un tren que no hauria d'haver desaparegut, com d'altres tants, i com no haurien de desaparèixer altres línies ferroviàries encara en vigor, com la que uneix Alcoi amb Xàtiva.

MERCÈ CLIMENT

VIDEO ▲

ENLLAÇOS ▼

 FITXA	 AUTOR
 IL·LUSTRADOR	 VIDEO
 DEMO	

La por dels xiquets de sempre

La Maria no té por. El llibre de les espantacriatures, de Francesc Gisbert, escrit a partir de la cançó de Dani Miquel i amb il·lustracions de Riccardo Maniscalchi, és una aventura fantàstica que ens despertarà la imaginació i ens farà descobrir els monstres de la nostra cultura.

Per molt que passen els anys, les dècades, els segles... hi ha pors que es mantenen intactes perquè són intemporals i universals. Tot i això, en cada cultura i en cada època les pors es concreten en una sèrie de motius específics. En els temps que corren d'homogeneïtzació, però, se'n perden molts, de motius propis, en favor dels que resulten més universals... El llibre que tot just ara comentem pretén precisament això: actualitzar els monstres de la nostra cultura, restituir-los en la societat actual en la mesura dels possibles.

En *La Maria no té por. El llibre de les espantacriatures*, tot comença quan Maria se'n va a passar uns dies a ca l'àvia. Aquesta la confina a l'habitació

La Maria no té por. El llibre dels espantacriatures

FRANCESC GISBERT I DANI MIQUEL / Autors
 RICCARDO MANISCALCHI / Il·lustrador
 ANDANA EDITORIAL. ALGEMESÍ, 2013
 «A PARTIR DE 5 ANYS. PRIMERS LECTORS» /
 Col·lecció
 48 pàgines / 978-84-941544-3-0 / 15,90 €

que havia sigut de sa mare i l'adverteix de bon començament que si no s'adorm abans de les dotze la visitaran les espantacriatures, els monstres que fan por als xiquets i les xiquetes que es porten malament. Com no podria ser d'una altra manera, Maria no s'adorm i la visita el Butoni, un monstre que li parla d'altres amics seus, monstres també que es troben en el *Llibre de les Espantacriatures*, que li dona. Maria l'obri i comencen a desfilar tot de monstres: el mateix Butoni, el Banyeta, la Quarantamaula, el dimoni xicotet i els donyets Punxa i Pica, que li expliquen que la bruixa Pinta l'Avorrida i l'Home del Sac han encantat tots els xiquets i xiquetes i els han convertit en persones grans, de

manera que «sense xiquets, qui ha de creure en els monstres?». I li demanen que desfaça l'encanteri, clar...

A partir d'aquesta argúcia narrativa, que consisteix a inserir un llibre dins del llibre, coneixerem els nostres monstres, els que hem anomenat abans i d'altres, com ara les bruixes bones o fades, les bruixes roïnes, els gegants, les Encantades, la Cuca Fera, Mussa, el gegant Perot, la Bubota, els gambosins, les serps amb cremallera, els dracs, l'Home dels nassos... A més, Maria haurà de superar les «Tres Proves de la Por»: portar-li el collar de l'Encantada a Pinta l'Avorrida, dur-li una ploma de la Cuca Fera i regalar-li el turbant de Mussa.

Llegint aquest llibre, els xiquets i xiquetes valencians viuran amb Maria una meravellosa història i, alhora, coneixeran els nostres monstres. Uns monstres que espanten una mica però que al final resulten també entranysables i ben útils per a fer entendre els menuts que hi ha certes coses que no s'han de fer perquè els perjudicarien... És així com ens han inculcat algunes ensenyances tota la vida, amb una dosi raonable de por, sense arribar a fer-nos-en del tot –més enllà d'una miqueta de respecte–, perquè en el fons alguna cosa ens deia que aquells monstres no podien ser de veritat... O sí?

La Maria no té por és un conte molt bonic que ens restitueix els monstres de tota la vida. Uns monstres que paga la pena conservar, si volem ser uns xiquets i unes xiquetes tota la vida, la qual cosa no està del tot malament, si volem preservar certa innocència, la màgia de creure en uns éssers fantàstics i meravellosos, com són els monstres. Si no, qui hi creuria?

JULI CAPILLA

ENLLAÇOS

 FITXA	 AUTOR 1	 AUTOR 2
 IL·LUSTRADOR	 VIDEO	 ENTREVISTA

Històries viscudes, històries contades

Aquest àlbum, que Ilan Brenman va publicar en 2011 al Brasil amb il·lustracions de Juliana Bollini i que ara Edicions Bromera ofereix al públic valencià en la nostra llengua, naix d'un fet viscut per l'autor amb les seues filles, producte de l'experiència personal del «tanto te quiero que te apuño».

L'escriptor brasiler Ilan Brenman, autor de *Les princeses també es tiren pets*, *Els animals també es tiren pets* o *Mamaaa!* beu de diferents fonts d'inspiració en aquesta vocació irrenunciable d'explicar i escriure històries: d'una banda, la barreja de cultures riques en tradició narrativa que es congreguen en el substanciós origen familiar de Brenman (israelià, naturalitzat brasiler, fill d'habitants de Buenos Aires, nét de polonesos i russos); un còctel cultural que li encomana aquest gust per les històries contades oralment en la vida dels infants. D'altra banda, de la seua formació com a psicòleg trau

l'anècdota que mentre era estudiant i feia pràctiques en una escola, uns xiquets li van demanar que els explicara un conte i ell no en sabia cap. «Per què no te n'inventes un?», li van demanar. I això és el que ha fet des d'aleshores. A més, Brenman assegura que el seus contes provenen quasi sempre de la relació que té amb les seues dues filles. S'estima més partir de l'experiència personal que no pas fer al·legats contra situacions de la societat on viu. En aquest sentit, *El pare és meu!* no té les seues arrels en el tema de la separació o divorci –com en un principi es podria pensar–, ni té esperit de dirigir el lector

El pare és meu!

ILAN BRENNAN / Autor

JULIANA BOLLINI / Il·lustradora

EDICIONS BROMERA. ALZIRA, 2013

31 pàgines / ISBN 97-884-90261-22-4 / 15,95 €

cap a una determinada interpretació. Senzillament té l'origen en una experiència familiar d'un dia que anava passejant amb les seues filles agafades cada una d'una mà i van començar a estirar i a cridar «el pare és meu!» i aleshores ell els va dir «Em partireu en dos!»

En aquesta aventura de fer contes, Brenman compta sempre amb la col·laboració d'un il·lustrador còmplice. En el cas d'*El pare és meu!*, és l'art de Juliana Bollini (argentina resident a Sao Paulo), una maga del paper maixé, fascinada per la versati-

ENLLAÇOS ▼

FITXA

AUTOR

IL·LUSTRADORA

VIDEO

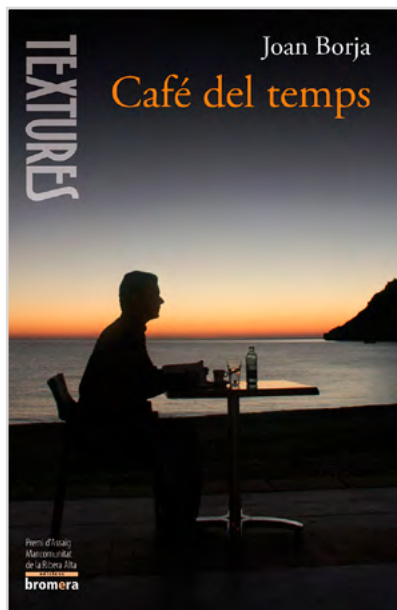
DEMO

litat del paper i de tot tipus de textures i colors. De fet, en les il·lustracions d'aquest àlbum utilitza els mateixos materials que en els seus ninots i les escultures (paper, cartó, fil d'aram, cordill, cola, teles, tisores...), encara que en aquest cas les figures han estat fotografiades i, després de treballades amb l'ordinador, impreses en les pàgines d'aquest llibre. No és una tècnica més, sinó que es persegueix donar més vida als personatges, un efecte de realitat molt laboriós, però molt efectiu també: la roba, les sabates, els cabells dels personatges... Mereixen especial esment els mitjans de locomoció (l'automòbil i la bicicleta).

Pel que fa a la veu narrativa, una sensació curiosa recorre el text: no és tant el contador d'històries professional qui ens parla –el narrador d'altres històries anteriors de Brenman–, sinó que és el pare Ilan Brenman qui eregeix la seua veu. No debades, la dedicatòria de l'autor que encapçala el llibre diu: «Als pares a qui els encanta jugar amb els fills i contar-los històries». I un altre detall encara en aquest sentit, al personatge del pare no se li veu el cap, la il·lustració ens el mostra només del coll als peus –al més pur estil Warner Bros. Serà la cara d'Ilan Brenman la que s'amaga darrere dels trets inexistent d'aquest personatge-pare del seu llibre?

ALÍCIA TOLEDO

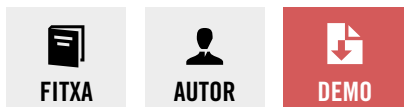
Café del temps

JOAN BORJA / Autor

EDITORIAL BROMERA. ALZIRA, 2013

216 pàgines / 978-84-90261-02-6 / 17,95 €

ENLLAÇOS

La llarga batalla de la memòria

Joan Borja és professor de Filologia Catalana a la Universitat d'Alacant. Però el que realment li agrada, fora de classe, és seure a prendre un café a la badia d'Altea, davant de la superba mola de l'Albir. En un lloc així –envoltat sobretot per estrangers, com és norma a la Marina–, era lògic que acabara prenent unes notes desficioses en algun petit quadern. El resultat d'aquelles notes és el dietari *Café del temps*, que va merèixer l'any 2012 el premi d'assaig convocat per l'editorial Bromera. Els dietaris s'escriuen precisament amb aquest objectiu: per a deixar constància del pas del temps, per a rescatar, en aquest marejol, algunes idees, alguns retrats personals, algunes situacions que es volen fixar en la memòria. Borja, que coneix bé el gènere per raons acadèmiques, hi excel·leix: pel llibre circulen tot de personatges –Angelina *la Galla*, Rosa *la Boua*, Miquel *el Polp*, Joan *el Pouero*– que constitueixen una fauna peculiar i privada. És el món del seu autor. I *Café del temps*, el seu particular *carpe diem*.

VÍCTOR COTLLIURE

La Independència de Escòcia

MICHAEL KEATING / Autor

JUAN PECOURT / Traductor

PUBLICACIONS DE LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA.
VALÈNCIA. 2013

«EUROPA POLÍTICA» / Col·lecció

270 pàgines / 978-84-370-9016-0 / 18 €

ENLLAÇOS

FITXA

AUTOR

Independentisme a la britànica

Amb la traducció de *La Independència de Escòcia*, Publicacions de la Universitat de València ens ofereix aproximar-nos a un tema d'actualitat, com és la possible independència d'Escòcia, després del referèndum convocat per al 18 de setembre d'enguany; però també abordar el tema de la –més que– possible consulta catalana per a este novembre i dels independentismes a casa nostra.

Si he de destacar un punt d'interès per al lector valencià del treball de Michael Keating, polítleg escocés especialista en qüestions de polítiques regionals, nacionalismes i processos autonomistes, és l'aproximació tan clara que fa al fenomen independentista escocés, en què analitza els avantatges i desavantatges –a l'estil de la millor tradició asèptica britànica– d'una manera que es troba a faltar en el debat espanyol sobre les independències: sense prejudicis i sense tractar el tema com si fóra una bogeria col·lectiva o la solució a tots els problemes del món.

A més d'això, el lector se sorprendrà de l'organització del Regne Unit, un estat que ha patit un procés de descentralització en les últimes dècades sense haver estat mai una «nació» tal com l'entendem al continent. Les perspectives diferents ens ajuden a formar-ne de noves.

VÍCTOR MARTÍNEZ

L'ant és meu

OLIVER JEFFERS / Autor

OLIVER JEFFERS / Il·lustrador

NÀDIA REVENGA / Traductora

ANDANA EDITORIAL. ALGEMESÍ, 2013

«ÀLBUMS LOCOMOTORA» / Col·lecció

32 pàgines / 978-84-939445-8-2 / 14 €

ENLLAÇOS

FITXA

AUTOR

VIDEO

Sobre ants i xiquets

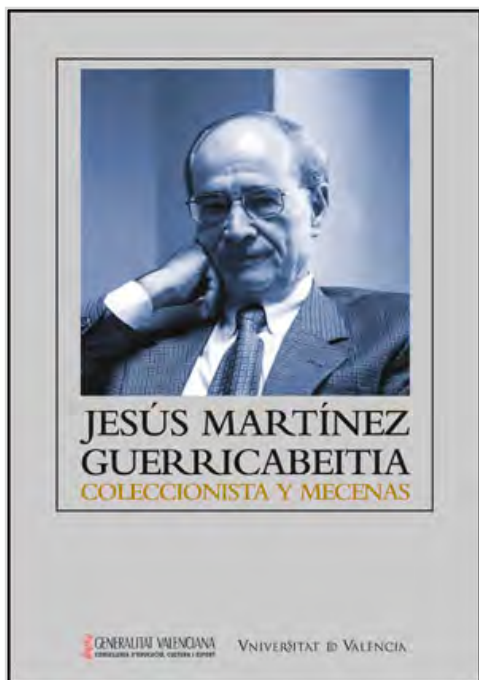
Sempre és emocionant enfrontar-se a un llibre d'Oliver Jeffers, perquè aquest il·lustrador australià observa el món amb els ulls blaus i la ment d'un xiquet. Pense que avui dia hi ha pocs autors (Jon Klassen, per descomptat) que realment escriuen des de la lògica infantil, en el deixant de Roald Dahl, Michael Ende, René Goscinny, Gianni Rodari o Leo Lionni. Perquè escriure per a xiquets sempre hauria de partir del respecte cap a ells, sense aires de superioritat i desitjos poc camuflats de canalitzar la seua ment creativa.

Jeffers sap connectar amb la imaginació desbordada i l'absència de restriccions morals dels xiquets, que si no entenen alguna cosa, la reinventen. Així, en aquest llibre ple d'humor, l'autor parla del concepte de propietat, i ho fa com ho faria el seu potencial lector: amb la ment oberta de qui troba la vida divertida i una capacitat d'adaptació que és tot un exemple.

La història de Wilfred i l'ant Marcel / Rodrigo / Dominic està il·lustrada usant una tècnica mixta en la qual el pinzell expressiu de Jeffers se superposa als paisatges d'Alexander Dzigurski.

L'editorial Andana ha publicat altres títols de l'autor molt recomanables com *Amunt i avall*, *Atrapat*, *Perdut i trobat*, *L'increïble nen menjallibres* i *El dia que les ceres de colors van dir prou*.

MIGUEL CRUZ MONTALBÁN

Jesús Martínez Guerricabeitia: coleccionista y mecenas

JOSÉ MARTÍN MARTÍNEZ / Editor

PUBLICACIONS DE LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA /
BIBLIOTECA VALENCIANA. VALÈNCIA, 2013

PARANIMF / Col·lecció

446 pàgines / 978-84-370-9106-8 / 18,69 €

ENLLAÇOS

FITXA

AUTOR

Trayectoria vital de un hombre de carácter

En esta biografía que ha escrito José Martín Martínez en torno a Jesús Martínez Guerricabeitia (Villar del Arzobispo, 1922) se da cuenta de la intensa vida de un hombre que creció en medio de la adversidad, guerra civil incluida, y que supo y pudo –cuestión de carácter– superarla con creces. El suyo es, además, un ejemplo extraordinario de amor por la cultura.

En las casi 300 páginas que componen el relato –a las que hay que añadir otro centenar en el que se recogen entrevistas con personajes que conocieron al protagonista, como Juan Manuel Bonet o Facundo Tomás–, se desgranar capítulos esenciales de su vida: su conversión en un exitoso empresario que paradójicamente se define como revolucionario; la difícil relación con el hermano, Pepe Martínez, fundador de Ruedo Ibérico, o su condición de bibliófilo y coleccionista de arte, que se incluyen en los capítulos que resultan de mayor interés.

Jesús Martínez Guerricabeitia donó su colección de arte a la Universitat de València en 1999. Cinco años más tarde –aunque no se formalizó hasta 2010–, hizo lo propio con su inmensa biblioteca, hoy depositada en la Biblioteca Valenciana.

RAFA MARTÍNEZ

Els viatges de Clotilde Cerdà i Bosch

ISABEL SEGURA SORIANO / Autora

TRES I QUATRE. VALÈNCIA, 2013

«DONES D'AVUI» / Col·lecció

132 pàgines / 978-84-7502-934-4 / 14 €

ENLLAÇOS

FITXA

AUTOR

Un model de feminitat fora d'època

Com a moltes altres de les dones oblidades per les històries oficials, a Clotilde Cerdà i Bosch el seu temps no la va acompanyar. Filla de l'urbanista i enginyer Ildefons Cerdà –reconegut per ser l'autor del pla d'Eixample de Barcelona–, i de Clotilde Bosch i Carbonell, va ser, amb la seua mare, fundadora de l'Academia de Ciencias, Artes y Oficios para la Mujer de Barcelona. Feminista i antiesclavista, amb tot el que representava ser-ho per a una dona del segle XIX, Clotilde Cerdà i Bosch va ser, a més, una virtuosa música i compositora que va viatjar per tot Europa i Amèrica amb la seua arpa i que va conèixer algunes de les figures més importants del segle XIX, com ara Víctor Hugo. Ben relacionada amb la cort espanyola –sa mare va ser dama d'honor de la reina Isabel II i ella, arpista de la casa reial–, aquest fet no va impedir que des del poder li tallaren les ales als seus projectes més progressistes, com l'acadèmia abans esmentada, i que acumulara retrets davant els seus intents d'acabar amb l'esclavitud, les diferències entre rics i pobres o les condicions de semiesclavitud de la classe treballadora a la Barcelona de la revolució industrial. Clotilde Cerdà i Bosch va ser una feminista avançada, una dona valenta que va intentar lluitar contra una societat classista.

SÒNIA MARTÍNEZ ICARDO

Dibuixant el gènere

JGERARD COLL-PLANAS / Autor

MARIA VIDAL / Il·lustradora

EDICIONS 96. LA POBLA LLARGA. 2013

«PATRACOL IL·LUSTRAT» / Col·lecció

102 pàgines / 978-84-15802-06-8 / 12 €

ENLLAÇOS ▾

FITXA

AUTOR

IL·LUSTRADORA

VIDEO

Dibuixant el gènere

Aquest llibre il·lustrat explica d'una manera clara i senzilla el gènere com a construcció social, i com aquesta identificació en hòmens i dones no només fomenta i manté les desigualtats entre unes i altres, sinó que també exclou les persones que se n'ixen d'eixe esquema de classificació: intersex, trans... i les que se n'ixen de la norma pel que fa a l'orientació sexual: gais, lesbianes i bisexuals. El llibre mostra estes violències, analitza el discurs biologista, i la manera com els estereotips masculins i femenins, considerats com a «naturals», se'ns presenten com si foren immudificables i impliquen fortes pressions socials.

Se'ns mostra que el ventall de possibilitats és gran i complex i dibuixar-nos («dibuixem el nostre gènere») significa mirar-nos més lliurement, i més lliurement els altres.

Els autors, Gerard Coll-Planas, doctor en Sociologia per la Universitat Autònoma de Barcelona, i Maria Vidal, il·lustradora, aconsegueixen un llibre amb «uns quants interrogants i un repte», un llibre suggeridor, ric i entenedor. No vos el perdeu.

MARIA SALVADOR

LA LLUM TORNA A LA FIRA

Enguany la Fira del Llibre de València començava amb un deute i una missió. El deute de la ciutat amb els seus llibrers, víctimes de l'oratge tempestuós que vam tindre l'any passat per estes dates, i la missió de difondre la Cultura, amb majúscula i amb tot el significat de la paraula: diversitat i propostes per a totes les edats, per a qualsevol gust.

Passejant al Jardí dels Vivers, el caminant caçallibres, espècie autòctona de la Fira, podria perdre's en huitanta-dos llibreries i en una carpa, la de l'Associació d'Editors del País Valencià (AEPV), que acollia aproximadament quaranta editorials llewantines.

I va començar la 49 edició amb el discurs d'apertura, el dijous 24 d'abril a la una del

migdia. El sol enlluernava el paisatge als jardins florits i realçava el cartell de la Fira, dipositari d'una bella metàfora del viatge més màgic, aquell que tots tenim al nostre abast en obrir un llibre, tal com va dir la seua jove autora, Marta Chaves: «Qualsevol persona pot viatjar o explorar mitjançant els llibres, sobretot quan no pot fer-ho d'una altra manera». La crisi aletejava sobre la

---

El sol enlluernava el paisatge als jardins florits i realçava el cartell de la Fira, dipositari d'una bella metàfora del viatge més màgic, aquell que tots tenim al nostre abast en obrir un llibre.

---

declaració de l'artista, com els pardalets entre les branques dels arbres centenaris; i no seria l'última vegada que l'ombra de la maleïda crisi sobrevolara les casetes, tot i que, a poc a poc, aniria esvaint-se per obra i gràcia dels vertaders jurats de la Fira: els lectors. Al costat de Marta, presentaven la festa del llibre Miguel Ángel Giner, president de l'Associació Professional d'Il·lustradors de València (APIV); David Cases, president del Gremi de Llibrers; Gloria Mañas, directora de la Fira, i Manel Romero, en representació de l'AEPV. David Cases va començar

amb una visió reivindicativa i, fins i tot, pessimista: biblioteques de poble desassistides per les retallades i poca formació de la massa ciutadana, patent en la programació dels mitjans de comunicació. Així i tot, acabà proposant el llibre com el remei contra la incultura, obrint una porta a l'esperança. La mateixa porta que transità Gloria Mañas, en lloar el llibre com l'amic més agraït i incidir

en les noves iniciatives per a millorar la Fira. Sobre una d'estes parlaria jo més endavant amb Matías, llibrer d'Ideas, satisfet amb el nou horari de migdia en festius que allargava una hora més la venda, fins a les tres.

Però tornem al moment després del discurs. Vaig decidir apropar-me a l'ombra de l'edifici del Museu, on vaig gaudir

l'exposició de l'APIV (Associació Professional d'Il·lustradors de València) «Yo voy soñando caminos». Amb motiu del 75 aniversari de la mort d'Antonio Machado, més de huitanta il·lustradors locals plasmaven els seus poemes en imatges. El mateix dia, Luis García Montero presentava el seu nou poemari amb Carlos Marzal. Des del principi, la Fira es prometia especialment lírica.

I des d'aleshores fins al diumenge 4 de maig, el temps volà, com passa sempre amb les bones propostes d'oci. Han sigut onze dies d'activitats i trànsits: de llibres, de persones, d'idees i d'il·lusions. Taules redones velles i novelles: el renaixement editorial, la corrupció, la novel·la negra, els mitjans de comunicació, la fantasia, el llibre electrònic, la literatura i les dones... Personalitats com l'incombustible Miguel Ríos, que passà per la Fira per a presentar no un disc,

sinó el seu primer llibre. Tanmateix, la música sonà cada capvespre amb dotze grups com ara Mai Mai, que obrí la Fira, i La POP, encarregada de tancar-la. I els festius de la Pasqua no impediren fer activitats per a xiquets, aprofitant els escassos dies lectius que hi havia per gaudir amb els centres educatius. Ara, doncs, vull recordar el taller «Leer, reír y crear» de l'alicantí Jesús López, qui insistí als menuts que tots tenim un don i que només cal trobar-ho.

Endolciren les hores de llum nombroses activitats per al públic familiar, on no podien faltar contacontes, teatre, animacions... A més, esta vegada s'abastí un públic més ampli, com el sector de les forces armades o un col·lectiu musulmà. Tot feia preveure l'èxit. O tornaria la tempesta per a desfer tantes il·lusions?

En l'entretant, el Gremi de Llibrers va atorgar el premi honorífic a Santiago Posteguillo, enmig d'un èxit fulgurant, i, d'aquesta manera, es va reconèixer la seua tasca de promoció de la lectura. No li tremolà la veu en carregar contra la pirateria i certes polítiques culturals:

El govern actual, mantenint un 21% en l'IVA del llibre electrònic [...], sembla promoure preus [...] que fan augmentar la pirateria, que és l'únic gran enemic de tots [...]. Com més pirateria, menys llibreries i, al final, menys autors que puguen viure del que venen els seus llibres i açò és menys independència per a escriure. El que pirateja [...] està seguint el joc als poderosos que volen que la indústria cultural en el seu conjunt desaparega. La pirateria en la indústria del llibre, a més, crea moltíssims «danys col·laterals».

I en acabar la Fira, resultà que una de les millors notícies possibles es feia realitat: el llibre ha recuperat la seua salut; les vendes remunten fins a les xifres de 2012 i deixen bons ingressos a les nostres llibreries. Els prosistes en valencià més venuts han estat Andreu Martín i Sergi Pàmies, a més de Manuel Baixauli i Xavi Sarrià. En castellà, les nombroses vendes de *Cien años de soledad* homenatjaven la pèrdua, encara palpitant, per al món de les lletres del geni Gabriel García Márquez. També Blue Jeans, entre els joves, i les aventures de *Gerónimo Stilton*, per als infants, continuen arrasant. Cal destacar la bona salut

El llibre ha recuperat la seua salut; les vendes remunten fins a les xifres de 2012 i deixen bons ingressos a les nostres llibreries. [...] Tots hem tornat a ser amics gràcies als llibres, als nostres llibrers. Editors, escriptors, músics, il·lustradors i, com no, lectors, estem d'enhonorabona.

dels llibres infantils i juvenils en valencià i castellà, que tenen una demanda igualada. Pel que fa a gèneres més visuals, com la novel·la gràfica i el còmic, hi ha un nom propi, Paco Roca, que continua collint èxits per allà on passa.

Tots hem tornat a ser amics gràcies als llibres, als nostres llibrers. Editors, escriptors, músics, il·lustradors i, com no, lectors, estem d'enhonorabona.

Hem gaudit a la Fira del Llibre i hem tornat amb un somriure. Amb la motxilla ple-

na de viatges per començar que ens duran per camins allunyats de qualsevol crisi.

Ha tornat la llum.

Ens veurem el pròxim any, quan celebrem l'especialíssima 50 Fira del Llibre de València.

Fins aleshores, caminem junts cap al mig segle i sempre, sempre, compartint la passió per imaginar.

SERGIO R. ALARTE

